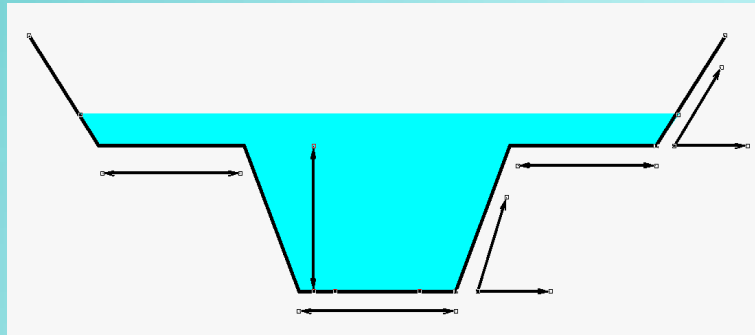

Kaksitasouoman mallintaminen

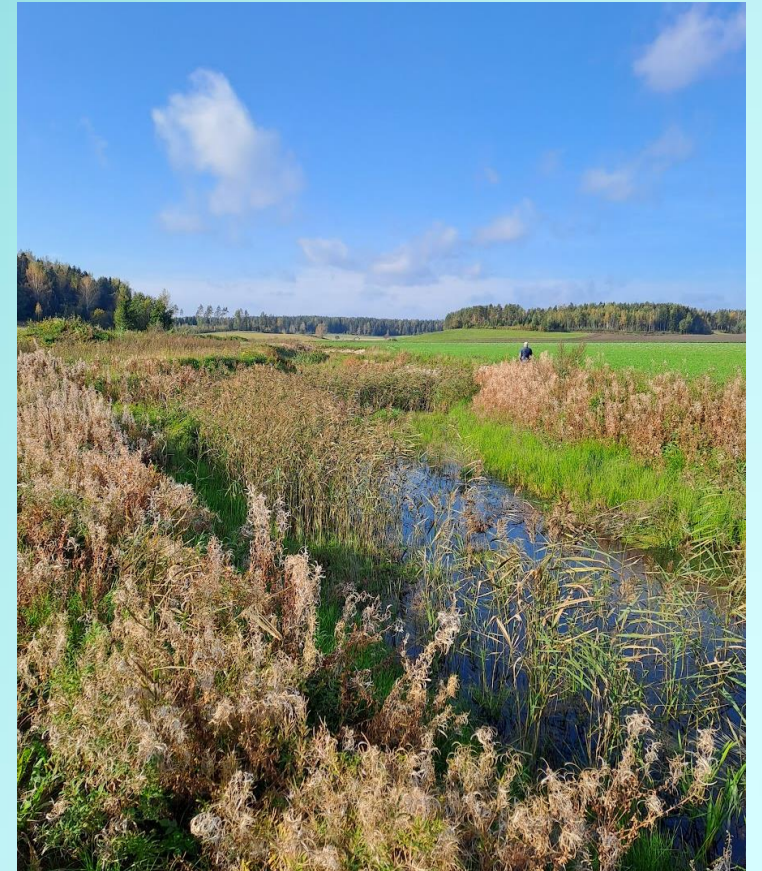
Paula Havu ja Inese Huttunen
Suomen ympäristökeskus

Valumavesi-seminaari
31.10.2023

Kaksitasouoman mallintaminen

- Mahdollisuus tarkastella eri tekijöiden vaikutusta
- Mahdollisuus simuloida uomageometrian vaikutusta muuallakin kuin havaintopaikoissa.
- Tehdä ennusteita
- Tehdään kaksitasouoman malli VWSFS-Vemalaan
  - Lähdetään liikkeelle havaintopaikoista: Ritobäcken, Loppi ja Raaseporinjoki
  - Seuraava tavoite (työkalu): Mallin pitäisi olla siirrettävissä eri paikkoihin, jotta kaksitasouoman vaikutusta voidaan tutkia eri uomissa.

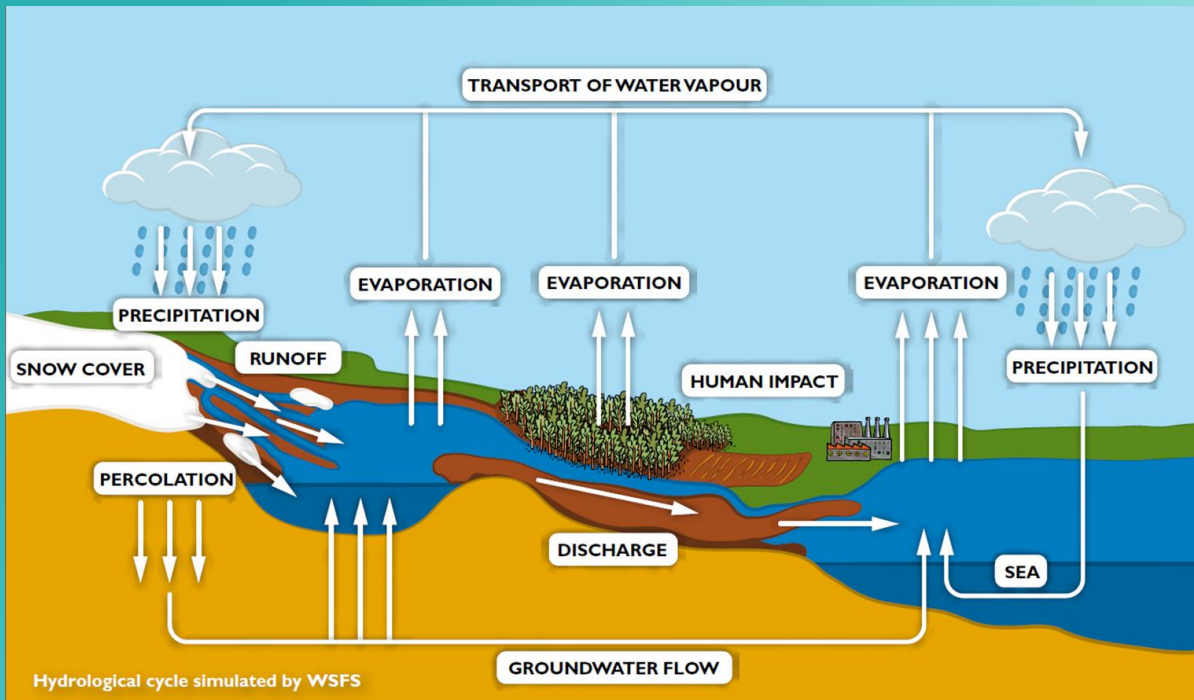

Valumavesi

Mikä on Vesistömallijärjestelmä WSFS?

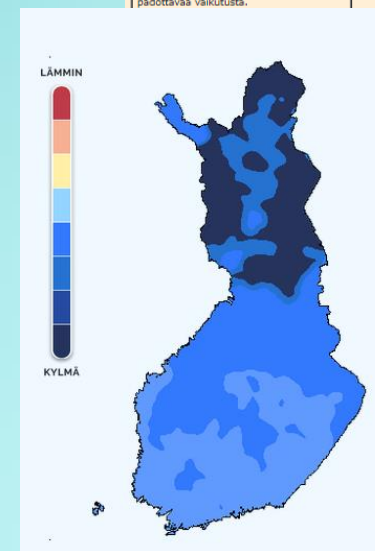
- Vesistömallijärjestelmä (Watershed Simulation and Forecasting System, WSFS) on hydrologista kiertoa Suomen vesistöissä (ja hieman muuallakin) simuloiva ja ennustava mallikokonaisuus sekä siihen liittyvä käyttöjärjestelmä ja muita oheisjärjestelmiä.
- Kehitetty kokonaan Sykessä, kehitystyö jatkuu.
- WSFS-Vemala vedenlaatua mallintava malliversio

36 Karvianjoen vesistöalue:

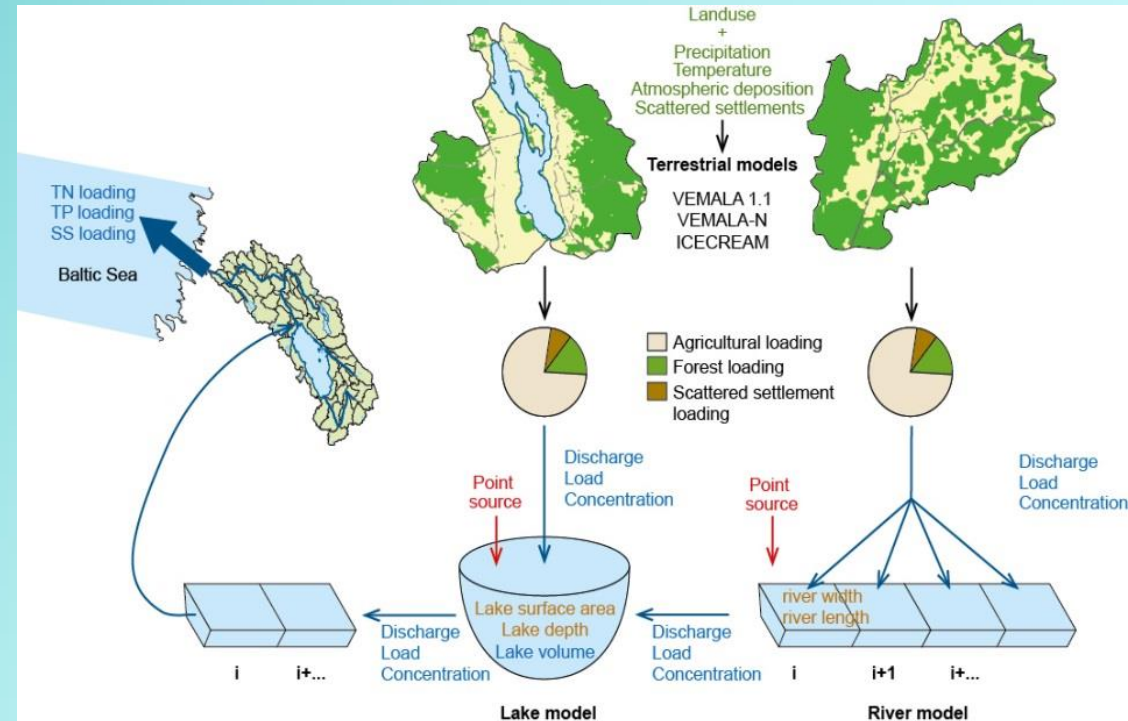
- Järvet □ □ □ □ □
- Virtaamapisteet □ □ □ □ □
- Pohjavessihavaintopisteet +
- Lumilinjat ※
- Osa-alueiden lumet
- VEMALA kuormituslaskenta
- Jaanlähtö (koekäytössä)
- Tulvakarttapalvelu
- Ennusteiden ajoajat

Jokien vedenkorkeushavainnoista määritetyt virtaamahavainnot voivat olla talvella ja keuhalla jään padottavan vaikutuksen takia liian suuria. Havainnot korjataan yleensä noin 1 kuukauden viiveellä. Laskettu virtaama on lähempänä todellista arvoa. Voimalaitosten ja järvien luusuiden virtaamahavainnot ovat luotettavia, niissä ei yleensä esiinny jään padottavaa vaikutusta.

WSFS-Vemala -veden laatu malli

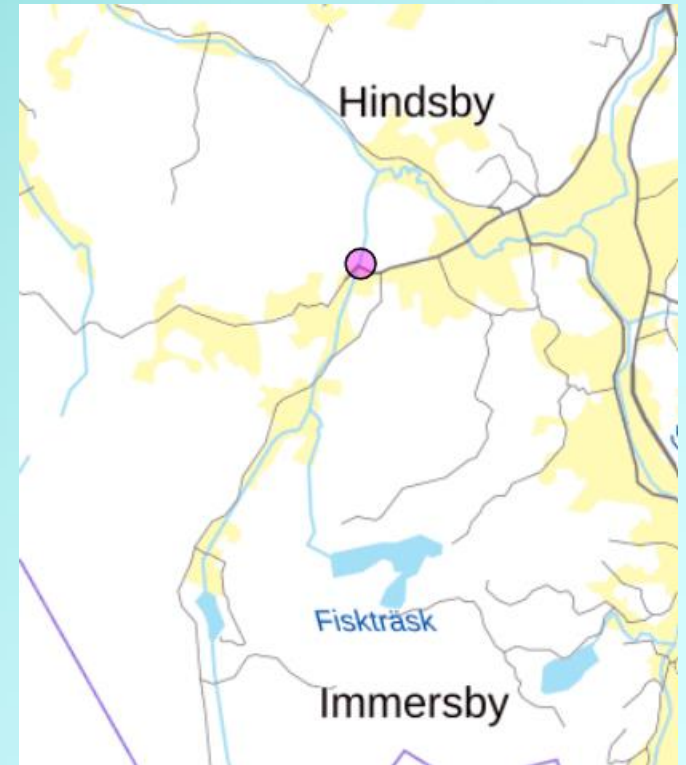
- Mallintaa
  - Kuormitus eri kuormituslähteistä
  - Kuormituksen kulkeutumien ja pidäytyminen vesistöissä
  - Kuormitus merialueille ja yhteensä Itämereen
- Malli kattaa koko Suomen
  - Kuormitus lasketaan yli 200 000 osa-alueelle
- Tuloksia paikkatietomuodossa ja karttoina
  - Ympäristöhallinnon viranomaiset, yhdistykset, konsultit.

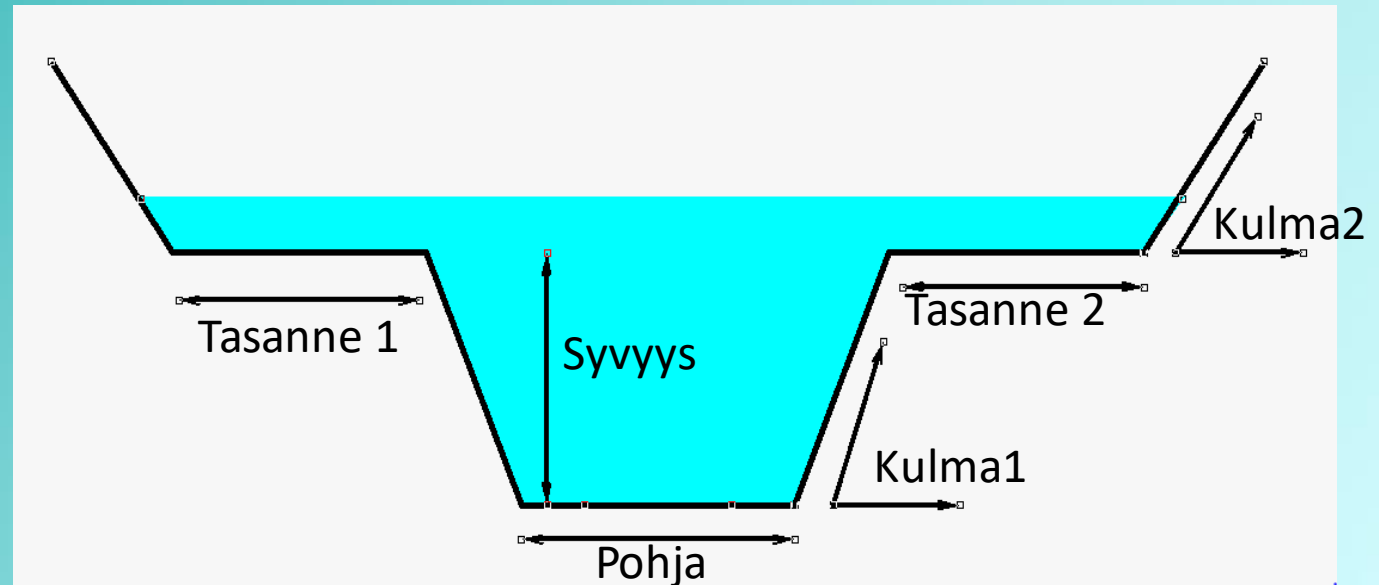
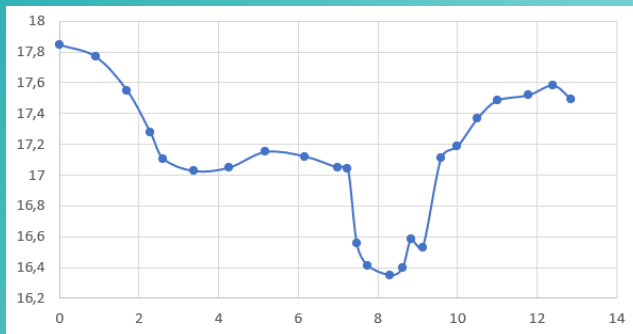
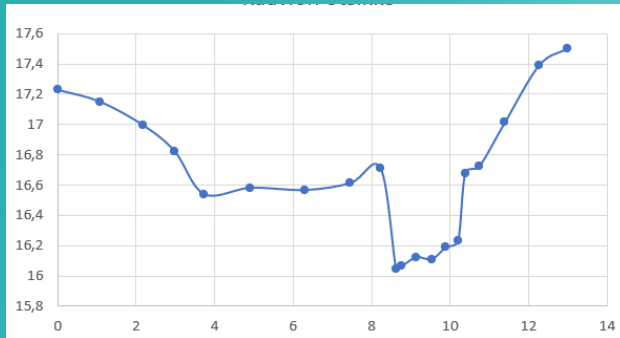
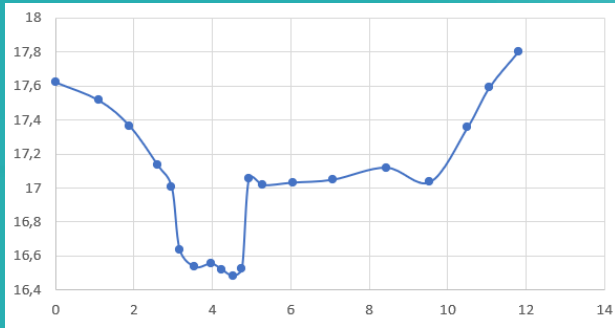
Kaksitasouiman mallintaminen

- Yleinen malli: jokiyhtälöt, bio-geo-kemialliset jokiyhtälöt, implementointi
- Havaintopisteet
  - **Ritobäcken**
  - Loppi (metsäuoma)
  - Raaseporinjoki
- Lähtötietoja, kalibrointia, vertailua
  - Vedenkorkeuksia, virtaamia
  - Typpi, fosfori, kiintoaine
  - Geometria tietoja
  - Sedimentaatio – eroosio
  - Virtaamanopeuksia

2-taso uoman geometria –Ritobäcken

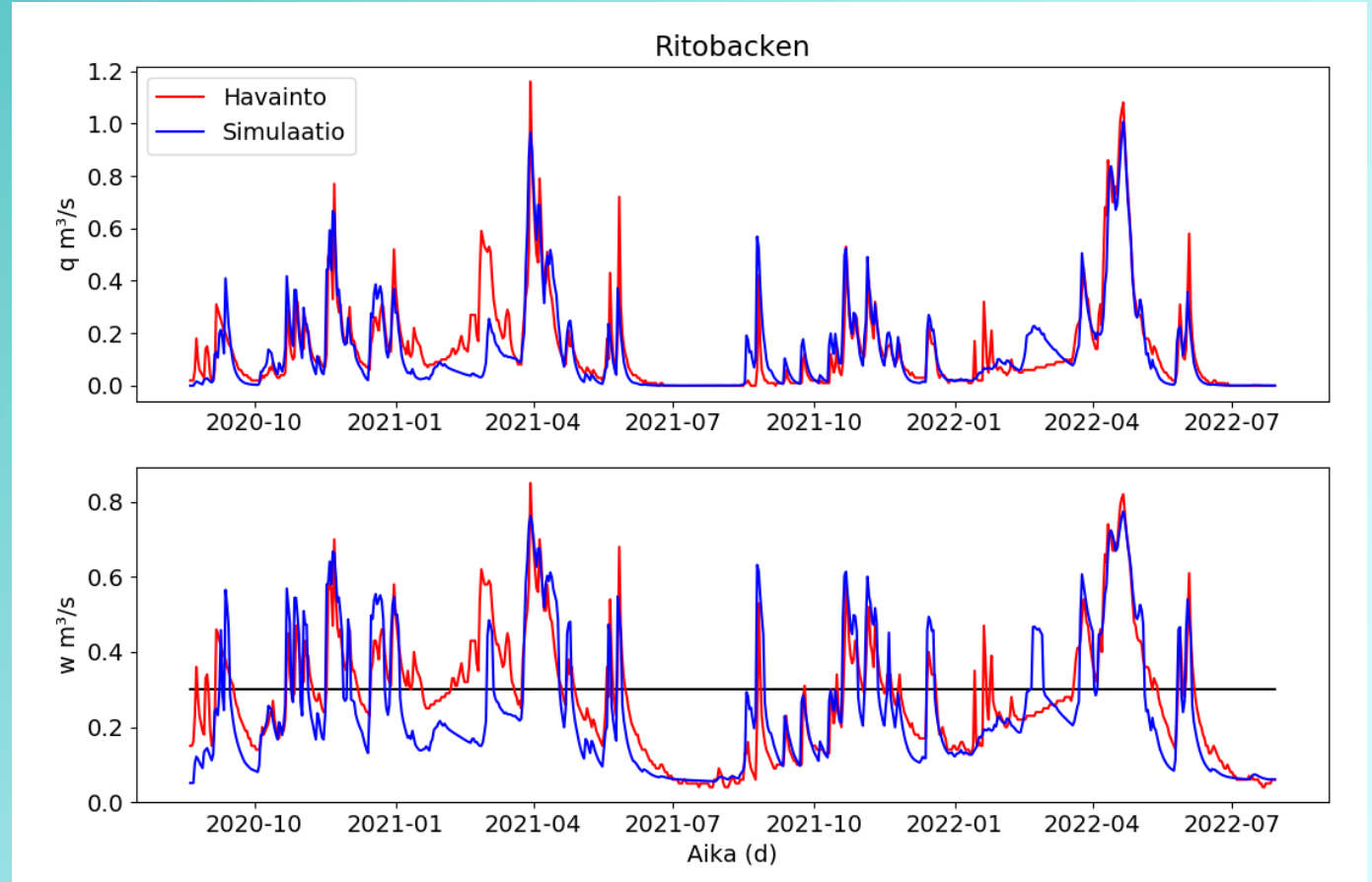
- Uomageometria on tässä mallissa tärkeä, sillä juuri geometrian vaikutusta halutaan tutkia.

Pohja	1,8
Tasanne	4,6
Syvyys	0,6

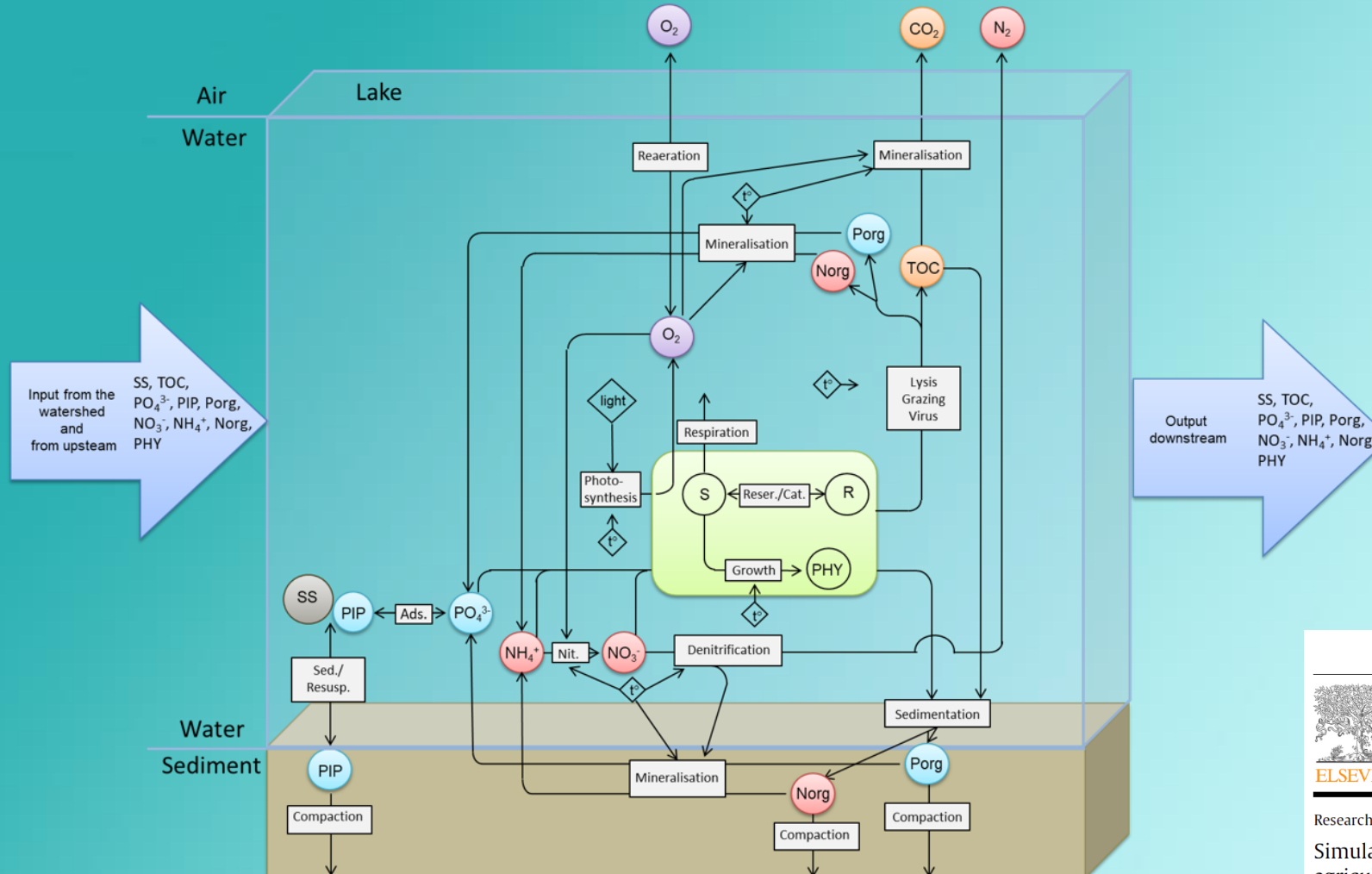
2-taso uoman geometria –Ritobäcken

- Kalibroidaan uoman virtaama ja vedenkorkeus kuntoon.

WSFS-Vemalan V3 bio-geo-kemiallinen jokimalli

VEMALA v.3 with nitrogen and phosphorus internal loading

- Jokiyhtälöille oma kaksitasouoman versio.
  - Vedenkorkeus
  - Virtausnopeus
  - Pohjapinta-ala

Research papers

Simulation of bioavailable phosphorus and nitrogen loading in an agricultural river basin in Finland using VEMALA v.3

Marie Korppoo*, Markus Huttunen, Inese Huttunen, Vanamo Piirainen, Bertel Vehviläinen

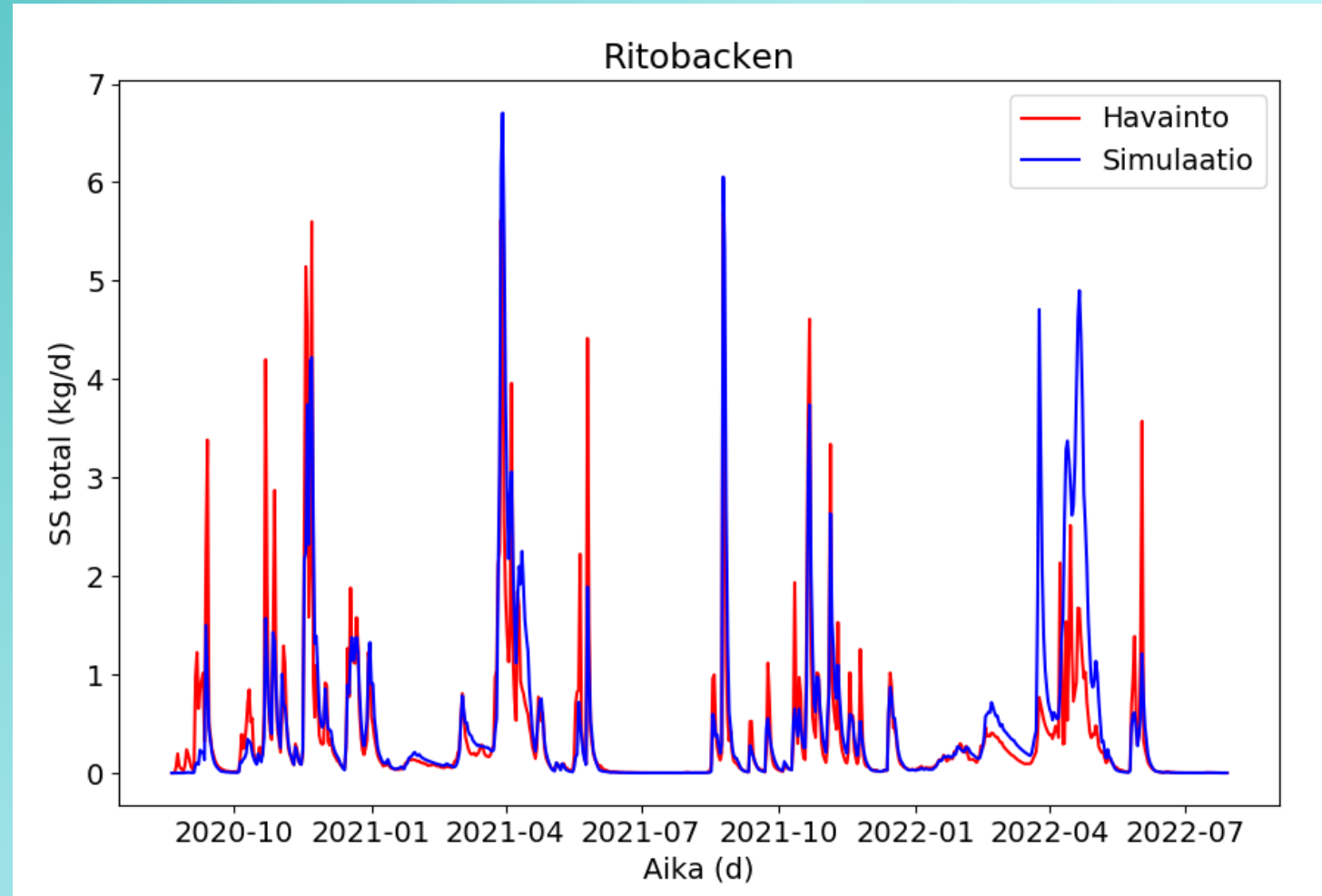
Finnish Environment Institute, SYKE, P.O. Box 140, FIN-00251 Helsinki, Finland

Ritobäcken - kiintoaine

- Kiintoaineen määrä vedessä kaksitasouoman päässä kalibroidaan kohdalleen
  - Myös kumulatiivinen summa
- Kiintoaineen kuormitus

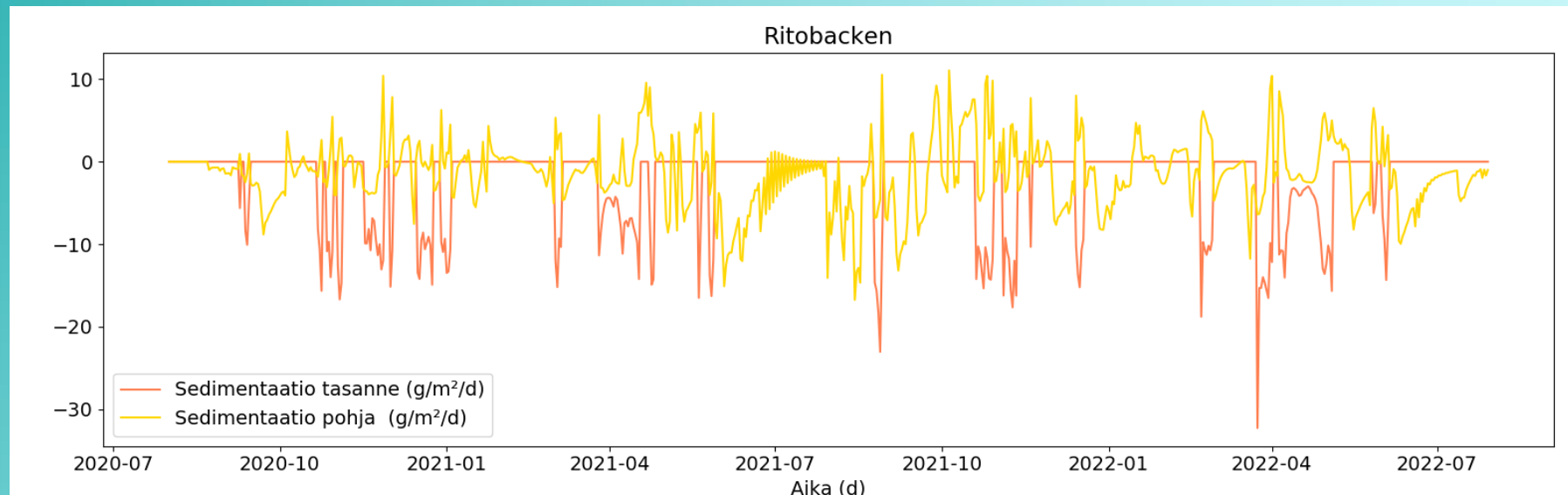

Kiintoaineen sedimentaatio

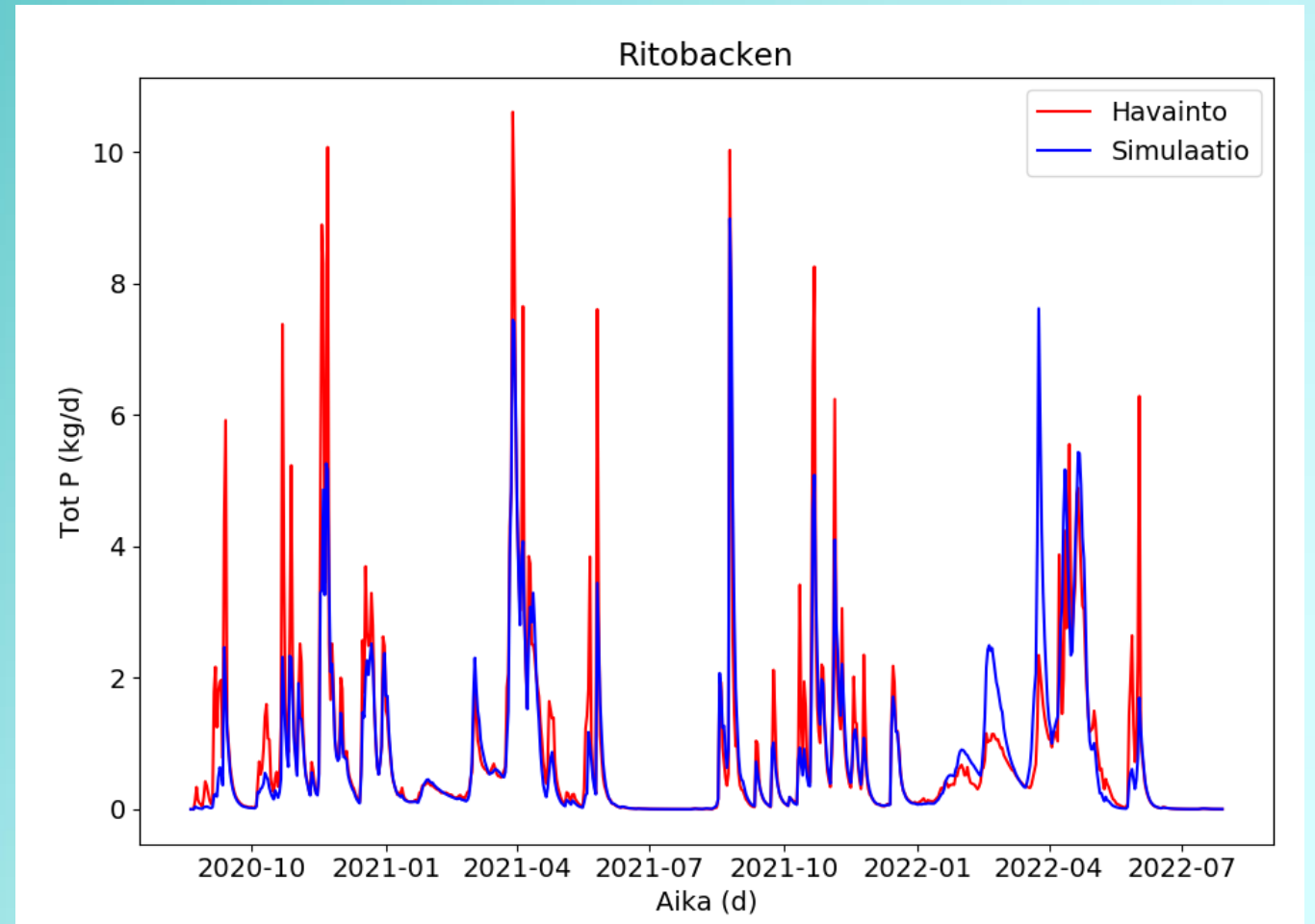
- Västilä Kaisa: 820 m pitkälle tasanteelle kertyi 3.9.2021-25.5.2022 kiintoainetta
  - Tasanne: 1579 g/m^2
- Vemala:
  - Ojan pohja: -5 g/m^2
  - Tasanne: 360 g/m^2

Mittausaika oli suhteellisen lyhyt, yksittäisillä tapahtumilla suuri vaikutus. Kalibroinnissa käytettävän havaintopätkän pitäisi olla riittävän pitkä, että erilaisia tapahtumia mukaan riittävä määrä.

Fosfori ja typpi

- Mallinnetaan myös Fosforin, typen sedimentoitumista kaksitasouomassa.
- Nämä mallit riippuvat kiintoaineen sedimentaatio mallista.
- Kumulatiivinen summa havaintojen ja simulaation kanssa vastaa toisiaan.

Yhteenveto

- Valumavesiprojektissa rakennetaan kaksitasouoman malli WSFS-Vemalaan.
- Tarkastellaan kiintoaineen, fosforin ja typen sedimentoitumista tasanteelle.
- Malli näyttää toimivan varsin hyvin. Pidempi havaintosarja tarpeen johtopäätösten tekemiseen.
- Projekti hyödytti myös WSFS-Vemalan jokien v3-prosessimallien kehitystä.

